

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. V. Quomodo Fides nostra nitatur Revelatione Dei. Vbi vltima Fidei
resolutio declaratur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

reddere mendacem, vel omnino mutum. Ergo &c. Ex his omnibus apparet, ad Veracitatem Dei non pertinere hoc prædicatum. *Non posse permittere hanc apparentiam, quin Deus per illam loquatur.*

82. DICES. Sit ita: saltem pertinebit ad Veracitatem Dei hoc prædicatum: Deum non posse loqui, quin loquatur per talem apparentiam, quæ sit essentialiter locutio Dei. Sed moneo adversarios, ne huc confugiant. Nam etsi illi asserant veram esse hanc propositionem, facti tamen debent, eam non esse fidei divinæ credendam: adeo enim non est de fide, ut vix mereatur nomen opinionis, cum illi contradicant omnes Theologi, exceptis discerniculi patronis, qui sunt quàm paucissimi. Contradixit illi recentissimè Hispanus Theologus supra laudatus ex eadem Theologica cathedra, ex qua adversariorum propositio primò (quod sciam) prolata est. Contradixit, inquam, illi dum prolixè contendit ex recepta Theologorum doctrina (pro qua in specie citat Valentiam, Tannerum, Grandum, Lugonem, Conink, & ego duplo plures afferam inferius) posse paria motiva credibilitatis defacto dari, tam respectu articuli veri quàm falsi, & in priore casu sufficere, ut in executione ponatur actus fidei supernaturalis.

CONTROVERSIA V.

Quomodo Fides nostra nitatur Revelatione Dei: ubi ultima Fidei Resolutio declaratur.

83. **R**esolutio alicujus actus intentionalis aliud non est, quàm explanatio ultimi motivi seu objecti formalis, in quo ille actus ultimò sistit, ita ut illi immediatè, & propter se adhareat; estque illud quod interroganti, cur hoc vel illud affirmet, redditur ultimò pro ratione, ita ut non possit ulterius interrogatio institui. v.g. hujus argumenti Conclusio: *Omne rationale est risibile: omnis homo est rationalis: ergo omnis homo est risibilis.* hæc inquam conclusio dicitur resolvi in suas præmissas: quia interroganti, cur omnis homo sit risibilis, redditur ratio: quia est rationalis, & omne rationale est risibile. interroganti autem ulterius, cur omnis homo sit rationalis, non redditur alia ratio, quàm quòd hæc sit essentia hominis, & interroganti, cur omne rationale sit risibile, non redditur alia ratio, quàm, quòd risibilitas sit proprietas rationalitatis.

84. Quomodo autem Fides resolvatur in Veracitatem, dictum est supra. Major difficultas nascitur ex parte revelationis. Quando enim quis interrogatur, cur credat Incarnationem, non est satis, si respondeat: *quia Deus verax est:* si enim Deus Incarnationem nunquam testatus esset, non possemus ab ejus Veracitate magis moveri ad affirmandam Incarnationem, quàm ad af-

firmandum, sydera esse paria. Est ergo in responsione addendum: *Quia Deus dixit.* Hæc autem oritur difficultas. Quando enim dicitur: *Quia Deus revelavit:* vel loqueris de aliquatione divina præsentè, quæ tibi immediatè Deo, & non apparet, quænam illa sit, vel loqueris de revelatione aliqua præterita, facta autem Moysi, Prophetis, Apostolis &c. atqui hæc non est immediatè manifestata, aut ex veritate nota: ergo non potes illi immediatè assensum ergo necesse est ut illi assentiaris propter aliquod medium, quaritur ergo iterum, vel hoc medium alia quædam locutio divina, & de illa redit totum argumentum: vel est aliquid aliud: & sic non resolvitur fides in locutionem divinam, sed in aliquid aliud, quod est absurdum.

85. Declaratur difficultas amplius. Etenim si Gentilis clarè & rectè apprehendat, quid sit Veracitas, quid locutio Dei, item quid sit Incarnatio, horum tamen objectorum apprehensio nunquam determinabitur aut inclinabitur ad ferendum Verbum esse incarnatum, nisi appareat aliquid aliud, cum quo appareat esse connexa revelatio Incarnationis: ergo assensus revelationis videtur ulterius resolvendus in aliquid aliud. Sicut enim, cum quaeritur à nobis, cur credamus Verbum esse incarnatum, non respondemus, hoc nobis esse ex terminis notum, sed quia Deus summè verax revelavit: ita si quaeratur à nobis ulterius: unde moveamur ad credendum, quid Deus hoc aliquando revelaverit, debemus propter ulteriorem rationem reddere, cum nobis revelatio Dei æquè parum immediatè innoteat, atque ipsum mysterium Incarnationis. Porro non apparet aliud, quàm v.g. propositio Theologica, quæ nobis innotescit per Pastores & Doctores, & alia testimonia: atqui hæc omnia sunt humana, & in quantum sunt humana, sunt fallibilia, fides autem debet nisi auctoritate infallibili; neque etiam esset fides divina, hoc est credens Deo, sed humana, quæ tandem ultimò credemus hominì. ergo neque in hæc resolvitur prædicta Theologica.

86. Quod si dicas, Ecclesiam esse infallibilem, vrgetur: quia de hac infallibilitate, cum sit articulus fidei, sicut est Incarnatio, redditur argumentum: neque enim ea constat immutabiliter ex terminis. Deinde Ecclesia non loquitur regulariter suis fidelibus nisi per Pastores & Doctores, qui tamen non habent donum infallibilitatis: neque promissam assistentiam Spiritus Sancti, sicut habuerunt Apostoli. Et hæc est difficultas prædictæ Controversiæ, in qua nunc aliorum opinioniones referemus.

87. Sectariorum quidem, præsertim Libertinorū & Schwenckfeldianorum error fuit, hanc nostram tandem resolvi in Spiritum privatum, hoc est in inspirationem seu locutionem quædam privatam, & internam, quæ Deus hominì interiori manifestat, quis sit sensus hujus vel illius loci S. Scripturæ.

88. Contra hunc errorem pugnant nostri Controversistae, dum agunt de Iudice Controversiarum. Pro ratione nostri instituti rejicitur 1. ab experientia: Nos enim talem superhumanam locutionem in nobis non experimur: deberemus autem experiri, quia adversarij volunt, nos non credendo, prout illi credunt, peccare: ergo ideo peccamus, quia Deo interius loquenti non credimus: ergo deberemus hanc locutionem reflexè cognoscere & experiri, quod Deus nobis loquatur. 2. Quia ista interna locutio Dei ab adversarijs conficta, facit Deum mendacem: nam illi faciunt, hanc inspirationem sibi factam etiam pro contradictorijs, quatenus sæpè suos articulos fidei mutantur. 3. Quia cum fides sit ex auditu, ad Rom. 10. Non est expectanda hæc revelatio privata, sed nascitur obligatio credendi, quando publicè auctoritate sufficienter proponitur, quod credendum est. Verùm hodierni etiam ab hoc articulo suo multum recedunt, ut videre est in Amefio. Relictis ergo his erroribus, sententias Catholicorum aggrediamur.

§. I.

Rejicitur Sententia resolvens Fidem in Lumen internum Fidei.

89. Prima Sententia solet referri eorum, qui videntur docere, Fidem nostram ultimò resolvendam esse in Lumen internum Fidei. Ita videtur sentire Bannez, Aragonius, Canus, quos refert & sequitur Granadus *Tr. 1. disp. 5. §. 5.* & seqq. Verùm hi AA. si rectè intelligantur, non loquuntur de resolutione fidei in suum motivum formale Quod, sed in causam efficientem (ut in terminis se & S. Thomam explicat Aragonius) vel in rationem formalem Quà applicatur ipsum motivum formale Quod. Et quia de hac resolutione non est questio, ideo difficultatem non solvunt. Quod autem in priore sensu loquantur, patebit ex eorum fundamentis & objectionibus.

90. DICO 1. Videtur esse innegabile, quod Deus hominibus revelaverit aliqua per immersionem alicujus illustrationis miraculosæ, quæ reflexè & experimentaliter cognita fuit motivum aliquid credendi, & habuerit rationem divinæ locutionis. Declaratur in exemplis. Quando S. Petrus Act. 10. in mentis excessu per lintei descensionem & cetera ibi narrata, fuit edoctus, Gentēs ad Evangelium admittendas esse (idem dico de innumeris alijs ejusmodi raptibus & visionibus objectorum à parte rei non existentium, sed miraculosè apparentium acsi existerent, quibus plena est Apocalypsis) hujusmodi visio postmodum reflexè cognita poterat deprehendi, quod hic & nunc non potuerit naturali motu & viâ excitari, sed vel à Deo, vel à demone. accedente deinde examine per Regulas quas tradunt Ascetæ pro discernendis spiritibus, fiebat prudenter credibile, quod non à demone, sed à Deo sit immissa, & quidem in eum finem, ut cognosce-

retur tale objectum revelatum. quo casu cognitio reflexa & experimentalis supra illam illustrationem miraculosè immissam, fundat Judicium de credibilitate objecti, dictans, dignum esse creditu, Deum nunc mihi loqui, ipsa autem illa illustratio habet rationem locutionis passivæ: & ideo rectè potest in tali casu actus fidei resolvi in talem illustrationem, prout subit rationem locutionis, & objecti reflexè cogniti. Quantum autem hæc illustratio differat ab illustratione discerniculi, quam aliqui RR. attribuunt de via ordinaria rusticis, nempe, toto cælo, patebit ex dicendis suo loco, quando talis illustrationis implicantiā probabo.

91. DICO 2. Loquendo de fide prout elicitur de via ordinaria, resolutio fidei non potest fieri in ejusmodi illustrationem. Probabitur Conclusio ex dicendis de motivis credibilitatis universalibus. Nunc breviter Probatur. In illud debet fieri resolutio fidei, quod ultimò reddimus pro ratione, quare credamus v. g. Mysterium Incarnationis. atqui pro ratione ultima non reddimus aliquam illustrationem similem illis, de quibus in priore Concl. locuti sumus. Ergo &c.

92. Objic. 1. Ex Epist. 1. Jo. c. 5. Qui credit in Filium Dei, habet Testimonium Dei in se. 2. Testimonium Dei esse locutionem Dei, quam dicimur habere in nobis objectivè, non subjectivè. sicut dicimur habere in nobis secreta quæ alius nobis communicavit.

Objic. 2. Fides resolvenda est in illud, à quo determinatur intellectus ad eliciendum potius assensum supernaturalem quàm naturalem: atqui hoc non est veracitas Dei aut Revelatio, nam hæc etiam per actum naturalem attingi possunt. sed determinatio provenit ab illustratione supernaturali: ergo fides resolvenda est in illustrationem supernaturalem. 2. Dist. majorem. Si loquamur de Resolutione Fidei in causam efficientem, concedo. si loquamur de resolutione in causam motivam ex parte objecti, nego. & distingo minorem. Illustratio est talis causa determinativa in genere applicationis & principij effectivi, concedo minorem, in genere causæ objectivæ & motivæ, nego minorem: & eodem modo distingo consequens. Ergo fides est resolvenda in illustrationem supernaturalem, loquendo de resolutione in causam efficientem, concedo consequ. loquendo de resolutione in motivum formale, nego Consequ.

§. II.

Rejicitur Sententia resolvens Fidem in Revelationem Dei tanquam in meram conditionem.

93. Plurimum sententia est, Locutionem Dei habere se respectu actus fidei tanquam meram conditionem, & solam Veracitatem esse motivum adæquatum.

DICO,

DICO, Revelationem Dei, quæ ultimò reddit aliquod objectum credibile, esse parziale motivum formale. Probatur 1. Ex SS. Litteris, in quibus semper fides reducitur ad Verbum Dei, ejusdemque reificationem, & non aliter reducitur ad auctoritatem Dei, quàm ad ipsam loquelam Dei, hoc est, pariter ad utrumque. Confirmatur. Nam S. Scriptura loquitur semper de Verbo Dei tanquam de causa & virtute causativa fidei, quo modo nunquam loquimur de conditionibus applicativis virtutis v.g. Sermo Dei dicitur esse infallibilis, certus, hoc est, certificans, firmus &c. nemo autem dicit quòd applicatio ignis calefaciat &c.

94. Probatur 2. Illud tenet se ex parte motivi respectu Fidei, per quod in ordine ad nos, & ad impetrandum assensum fidei quæ talem, connectitur prima Veritas cum objecto: atqui hoc facit revelatio. Ergo &c. Major patet. Nam quando vni assentimur propter aliud, assentimur propter connexionem cum illo: ergo id per quod habetur formaliter talis connexio, habet rationem motivi formalis. Minor verò probatur. Nam licet Scientia Dei habeat quoad se connexionem cum objecto, hæc tamen connexio non apparet nobis immediatè, alioquin Deo tacente sciremus omnia quæ scit Deus: ergo debet aliquid aliud supervenire, quod nobis immediatè innotescat, & quod habeat connexionem cum Scientia Dei de tali determinato objecto. & hoc non est aliud quàm locutio Dei: ergo per hanc connectitur quoad nos Veritas & Scientia Dei cum tali determinato objecto: ergo habet rationem motivi.

95. Probatur 3. Actus fidei est ad minimum discursus virtualis, ut communiter docetur. ergo illud omne est motivum fidei, quod haberet pro motivo formali Syllogismus formalis, in quem ille virtualis resolveretur: atqui Syllogismus formalis haberet pro motivo formali partiali revelationem Dei: ergo eandem habet etiam actus fidei. Minor patet ex suprà dictis, ubi ostensum est, quòd medius terminus sit: *Dictum à Deo veraci.* v.g. Omne quod Deus verax dixit esse incarnatum, est incarnatum: Sed Verbum est, quod Deus dixit esse incarnatum: ergo Verbum est incarnatum. Vbi apparet, quòd non minus revelatio quàm Veritas constituat conceptum objectivum medij termini.

96. Obijciat 1. Si fides haberet pro motivo partiali aliquid creatum, nempe revelationem passivam seu externam, sequeretur eam non esse virtutem Theologicam, sed tantum virtutem moralem: consequens dici non potest. Sequela probatur. Quia Virtus Theologica differt à morali per hoc, quòd ipsius motivum sit aliqua perfectio divina, & increata. g. Negando sequela. Disparitas est, quòd Virtus Theologica habeat saltem parziale motivum increatum, non item vlla Virtus moralis, quæ semper pro motivo formali habet aliquam honestatem objectivam

creatum. Simili modo differunt inter se effectus Naturalis & Supernaturalis, quòd Naturalis potest habere principium adæquatum naturale, Supernaturalis verò habeat saltem principium inæquatum supernaturale.

97. Obijciat 2. Quidquid est indifferens ad falsitatem, & veritatem, non potest esse motivum fidei divina: sed locutio externa est indifferens ad veritatem & falsitatem: ergo &c. g. Distingueno majorem; Non potest esse motivum adæquatum, concedo: inadaquatam, nego. sufficit enim, quòd, quando conjungitur cum alio motivo partiali, nempe cum veritate, tanquam effectus cum causa, non sit indifferens ad veritatem & falsitatem. Simili modo, id quod est indifferens ad pulchrum vel turpe, non potest esse motivum adæquatum complacentiæ, bene tamen motivum inadaquatam, quia talis tunc v.g. conjuncta cum tali naso, est objectum complacentiæ, si conjungeretur cum alio naso, haberet objectum displicentiæ.

98. Obijciat 3. Visio Beata succedit fidei: ergo utriusque objectum formale est idem: atqui Visionis Beate objectum formale est ipse Deus, & nihil aliud: ergo & fidei. g. Negando consequentiam & paritatem. Nam primò, Visio Dei videt Deum intuitivè, & in Deo videt connexionem cum rebus creatis, quæ connexio non apparet nobis inter Veracitatem Dei & objecta quæ Deus scit, nisi accedat revelatio. Secundò, Visio beatifica est simpliciter necessaria, & metaphysicè evidens, fides autem est libera & obscura: ergo debet illi obscurè apparere connexio inter motivum formale & objectum materiale: hæc autem obscuritas non habetur à Veracitate obscurè cognita, nam hanc plurimè evidenter cognoscimus: ergo debet aliud de provenire, nempe à locutione, quatenus nimirum nobis non est evidens, hæc signa externa hic & nunc habere connexionem cum locutione Dei. Hinc ergo potius confirmatur Conclusio: quia illud à quo fides significatur in ratione libertatis & obscuritatis, debet pertinere ad motivum formale: atqui hoc non est aliud quàm locutio Dei: ergo &c.

§. III.

Rejicitur sententia resolvens Fidem in revelationem præteritam.

99. Celebris antehac erat sententia, Fidem nostram resolveri in Veracitatem & Revelationem præteritam Dei, ita quidem ut ipsi revelationi præteritæ quæ facta est Prophetis, Apostolis &c. non aliter ac ipsi Veritati Dei assentimur immediatè propter se, sed obscurè. Vnde licet intellectus non habeat aliam rationem formalem assentiendi ipsi revelationi, quòd extrinsecum & sit locutio Dei, habet tamen voluntas sua motiva credibilitatis sibi proposita, propter quæ præcedenter imperat assensum immediatum ipsius revelationis, ac proinde illa motiva credibilitatis,

v.g. propositio Ecclesiae habentis tales notas verae & infallibilis Ecclesiae, non sunt ratio formalis motiva ipsius fidei; sunt tamen conditio applicans ipsam revelationem praeteritam tanquam motivum; sicut propositio Magistri non est ratio formalis assentiendi conclusioni Mathematicae, est tamen conditio applicans illa motiva, propter quae discipulus assentitur conclusioni. Aliud exemplum adhibent in colore, qui quidem videtur immediate, sed non nisi interveniente illuminatione, quae tamen non est motivum, sed solummodo conditio sine qua non videretur color quantumvis praesens. Alia duo exempla addit P. Michael d'Elisalda. Voluntas non potest ferri nisi in Bonum propositum, & apparens nobis, in ipsam tamen apparentiam non fertur, nec tangit illam, sed est mera conditio. item quando mihi aliquis ignorantissimus persuadet, hunc librum esse S. Augustini (quod aliunde scire poterat) si ego deinde legam aliquid assertum à S. Augustino in illo libro, & illud credam, non credo propter auctoritatem illius ignorantis, sed propter auctoritatem DD. ante hac, totam praesentem difficultatem expediri. Verum, rem aliter se habere detexit Lugo, & post illum Perez, Pallavicinus, Esparza, alij, cum quibus

100. DICO, hanc fidei resolutionem non sufficere, sed omnino fatendum esse, quod assensus fidei attingat aliquid tanquam motivum praeter revelationem praeteritam, non immediate factam credenti, sed alteri v.g. Prophetar. Proponitur Conclusio primo, ad hominem contra adversarios, qui in hoc puncto non tenent doctrinae consequentiam. Fatentur, inquam, illi, ipsum mysterium revelatum, v.g. Trinitatem aut Incarnationem, non posse à nobis vlllo modo immediate credi in se, praefixo omni motivo alio, sed debere simul attingi aliquid tanquam motivum, nempe auctoritatem Dei revelantis, & hoc ideo, quia Trinitas aut Incarnatio non apparet ex terminis & immediate in se affirmabilis, nec ut habens vllam vim inclinandi ad assensum, quantumvis bene penetrarentur termini. quo supposito sic argumentor. Tota hac ratio cogens ad assignandum aliquod distinctum motivum credendi mysterium Trinitatis, probat etiam esse necessarium motivum distinctum ad credendam revelationem praeteritam alteri factam: ergo non possum illi revelationi praebere assensum immediate ex terminorum apprehensione, sed id debet fieri propter aliud motivum immediate apparens, ut habens connexionem cum revelatione praeterita. Antecedens patet: tam enim est remota à mea intelligentia revelatio illa praeterita, alteri facta, quam ipsum mysterium: & sicut homini educato in sylvis non sit credibile mysterium Incarnationis praecise per apprehensionem terminorum horum: Incarnatio, Verbum, Existencia, ita nec sit credibilis illa praeterita revela-

tio praecise per apprehensionem huius objecti & terminorum: *Revelatio facta Prophetis.*

101. Respondere conatur P. Michael d'Elisalde ad hanc ingentem (ut ipse fatetur) difficultatem, assignando disparitatem inter Mysterium, & revelationem praeteritam. Incarnatio tametsi habeat in se Veritatem in essendo, non habet tamen in se veritatem in dicendo. Nobis autem in via non apparet immediate veritas in essendo: ergo non possumus illi immediate assentiri. At verò Sermo Dei non tantum habet in se Veritatem in essendo, sed etiam Veritatem in dicendo; hoc est, sermo Dei non potest esse falsus, & hoc nobis immediate etiam in via innotescit: ergo possumus illi immediate assentiri.

102. Hac tamen responsio non solvit, sed eludit argumentum, confusione eorum quae sunt distinguenda. Aliud est: Sermonem Dei, qui verè est sermo Dei, hoc est à Deo ad nos directus, non posse esse falsum si existat: & aliud, hanc vocem ab hoc homine, vel ab hoc Angelo prolatam, esse sermonem Dei, hoc est, esse sermonem à Deo ad nos directum: Vel brevius: aliud est, sermonem Dei si existat, esse verum; & aliud: defacto existere sermonem Dei, quod Verbum sit incarnatum. Illud prius est evidens, & reipsa aliud non est, quam Deum esse veracem, posterius est obscurum. ad credendum autem mysterium Incarnationis non sufficit, mihi innotescere Deum esse veracem, & si existat ejus sermo, dicens Verbum esse incarnatum, illum esse verum, sed insuper requiritur ut possumus judicare, & defacto judicem, existere talem sermonem Dei: & quia hoc solum est obscurum, debet hoc à fide judicari, alioquin fides ex nullo capite esset obscura, nec assentiretur Incarnationi absolute, sed tantum conditionate: *Si existat Sermo Dei hoc dicens.* Jam verò, cum sermo Angelorum v.g. factus ad Pastores Bethleemiticos, nobis non sit immediate factus, sicut pastoribus, tam est impossibile, nos illius existentiam immediate credere, quam ipsam Incarnationem. Est ergo tantum materialis differentia inter hac, & sicut ad posterius, ita ad prius opus est motivo distincto.

Videamus nunc, quid probent exempla ab adversariis allata ad declarandam suam sententiam. Dico, ea vel non facere ad propositum, vel facere pro nobis.

103. Imprimis propositio Magistri quantumvis mendacis & nullius fidei, facta discipulo, est conditio applicans motiva conclusionis, quia illius beneficio excitantur in discipulo species intellectuales, repraesentativa objecti formalis, seu illius ipsius motivi, quo ipse Magister movetur ad assensum, & ideo illud motivum jam ante aliquo modo praexistit in semine suo in intellectu: deinde beneficio specierum excitatarum, generatur apprehensio sua ipsa primorum principiorum, quae ex terminis nota sunt: v.g.

V v

à puncto

à puncto ad punctum potest duci linea: quævis linea potest dividi in duas partes æquales &c. unde auditis huiusmodi propositionibus, à quocunque, ptytaco vel alino etiam prolatis, posset ingeniosus auditor venire in notitiam Conclusionis mathematicæ. Non ita se res habet in casu nostro: nam etiam si mihi homo mendax & nullius fidei, velamens, diceret aut scriberet hæc verba: *Verbum est incarnatum*: tam parum excitabit in me species & apprehensionem suavisimam illius mysterij, quam si mihi diceret, me futurum Papam.

Æquè abs re est alterum exemplum, de luce & colore. Nam licet nostra potentia Visiva sit ejus naturæ, ut objectum videre non possit, nisi simul videat lucem in objecto terminatam, ideo tamen lux non est ratio motiva ad Visionem coloris, quia Visio non est cognitio unius in alio, aut ex alio, sed causatur immediatè à colore, transmissis proprijs speciebus, quæ licet sine speciebus lucis non possint causare Visionem, concurrentibus tamen speciebus coloris, causatur Visio lucis & coloris. Pari modo, quando quis audit ab alio, extitisse aliquando revelationem Incarnationis, non potest apprehendere revelationem, quin simul apprehendat vocem hoc dicentis, & in hoc est paritas aliqua cum Visione coloris & lucis, quæ est mera simplex apprehensio. ceterum aliud est apprehendere objectum quomodocunque, & aliud apprehendere apprehensione suavisimâ, hoc est, ostendente aliquam probabilitatem in objecto. Non enim omne quod apprehenditur, hoc ipso apparet probabile, alioquin nihil esset improbabile. Sicut ergo apprehensio Incarnationis non ostendit probabilitatem ipsius Incarnationis, ita apprehensio revelationis præteritæ, non ostendit hoc ipso probabilitatem illius.

104. Tertium exemplum nihil declarat. Quando dicitur, quod voluntas non tendat in ipsam apparentiam objecti; hoc solum verum est, intelligendo per apparentiam ipsam cognitionem objecti, & potest dici apparentia formalis ut Quo, quam utique volitio non attingit: sicut quando assentimur alicui objecto, quod per apprehensionem suavisimam ostenditur probabile, non attingimus reflexè & ut quod, ipsam apprehensionem: hæc sunt verissima, sed nihil ad nostrum propositum: quia hinc nullo modo ostenditur, ut tamen deberet ostendi, quod revelatio præterita possit mihi immediatè reddi affirmabilis, quo modo non potest immediatè reddi affirmabile ipsum Mysterium revelatum; neutrius enim apprehensio sufficit, quia non sunt objecta, quæ ex terminis bene penetratis redduntur & apparent probabilia, cujusmodi est hoc objectum: *Mater per se loquendo diligit filium: cuius in sua arte perito potius credendum est, quam minus perito.* &c.

105. Quartum exemplum facit pro nostra Conclusionem. Nam in casu posito ita credo S. Augustino, ut tamen hæc fides denique nitatur fide quâ credo asserenti, hunc librum esse S. Au-

gustini, & illius hoc dicentis auctoritas est motivum ultimum, & mensura totius assensûs; quia hunc librum esse S. Augustini mihi immediatè notum, sed innotescit per auctoritatem id asserentis: ergo pari modo, revelatio præterita mihi reddatur credibilis, deinde in alio innotescere, quod habebit rationem motivam & mensuram mei assensûs.

106. P. Arriaga disp. 3. de fide à n. 47. natur paulò aliter satisfacere præsentis difficultati. Conatur, inquam, ostendere, quomodo ad credendam immediatè revelationem præteritam, non requiratur aliud motivum, in quod tendat assensus fidei, quo credo revelationem extitisse, sed quod sufficiat propositio Ecclesiæ vel parolæ, quæ habeat solum rationem conditionis applicantis. Si enim esset aliqua necessitas dicendi, quod propositio Ecclesiæ de existentia revelationis præteritæ haberet rationem motivam hoc ideo esset, quia haberet se instar præmissarum respectu Conclusionis: sed hoc est falsum. Nam objectum præmissarum est formaliter diversum ab objecto Conclusionis: objectum autem propositionis Ecclesiæ ne quidem formaliter est diversum ab objecto ipsius assensûs fidei, quo credo extitisse huiusmodi revelationem: nam propositio Ecclesiæ hoc ipsum formaliter dicit: *Existit revelatio Incarnationis.*

107. Sed Contra. Si hæc responsio esset, statim posset pari facilitate dici, quod ipsum etiam Mysterium possit immediatè & sine omni motivo credi, adeoque neque revelationem præteritam habere rationem motivi. Nam objectum illius revelationis præteritæ est formalissimè illud ipsum, quod est objectum actûs fidei, nimirum, *Datur Incarnatio*. Hinc apparet responsionis fallacia: Confunditur enim objectum propositionis Ecclesiæ, cum ipsa propositione Ecclesiæ. Concedimus ergo, quod objectum propositionis Ecclesiæ non sit motivum ad credendum id, quod proponit Ecclesia credendum; hæc enim sunt formalissimè idem; sed contentimus, quod vel ipsa propositio Ecclesiæ, vel aliquid aliud, quicquid illud sit, debeat habere rationem motivi ad credendum, quod extitit revelatio præterita: quia cum revelatio præterita immediatè & in se non appareat, debet apparere in aliquo alio secum connexo, & hoc habebit rationem motivi, ad credendum extitisse revelationem, vel saltem constituet objectum admodum assensûs immediati, quo iudicemus de connexionem illius cum revelatione præterita: neque enim contendo, debere esse actum formaliter illativum.

§. IV.

Refertur Sententia resolvens Fidem in Auctoritatem Ecclesiae, ut est Auctoritas merè Humana.

108. Celebris etiam fuit sententia, resolvens fidem in Auctoritatem Ecclesiae, propter quam credimus mysterium Incarnationis fuisse aliquando revelatum à Deo. Hac igitur auctoritas Ecclesiae, dicunt, est quidem motivum propter quod credimus Deum revelasse Incarnationem, sed non est illa auctoritas cui credimus Incarnationem, hanc enim vnicè credimus Deo revelanti. Sicut, si mihi Petrus discipulus diceret, se legisse in S. Thoma talem sententiam, ego quidem crederem illi, quòd in S. Thoma talis sententia exstet, sed non propterea crederem Petro, quòd talis sententia sit vera, sed si crederem, propter auctoritatem S. Thomae crederem.

109. Hanc sententiam Card. de Lugo firmat auctoritate, & satisfacit objectionibus omnibus quibus communiter impugnabatur. Pro ea citat Scotum, Durandum, Gabrielem, Okamum, Medinam, Bannez, atque aliquos testari, Gabrielem Vasquez multum in hanc sententiam incluisse: deinde putat etiam illi favere P. Conink. Ipse verò Lugo impugnatur hanc sententiam adeo breviter & frigide, ut legenti nullum dubium relinquit, quòd nisi ipse Lugo faciliorem viam invenisset, hanc sententiam omnibus alijs praeferret.

110. Imprimis ait, illam sententiam sibi non esse tenendam, eò quòd sit contra communem sensum Theologorum; praesertim Recentiorum. Sed hoc nihil urget. primò, quia sufficeret, quòd multis gravibus antiquis placuisset, & nullo insolubili argumento premeretur, quod utrumque fateatur Lugo. deinde dicerent adversarii, eam immeritò displicere Recentioribus, cum eam nec efficaciter impugnent, nec afferant meliorem. Adde, non deesse RR. qui eam tueantur.

Deinde objicit Lugo, quòd in hac sententia Fides nostra non sit adaequatè divina, sed partialiter Humana. Ad hoc tamen ipse Lugo jam respondit n. 61. nostram fidem esse quidem Humanam, quatenus assentimur ipsi revelationi, esse tamen adaequatè divinam, quatenus assentimur Mysterio. Declarat hoc Lugo exemplo. Si Nuntius dicat, Regem promittere suum adventum, credimus quidem nuntio, Regem promississe adventum, ipsum autem adventum futurum non credimus nuntio, sed credimus Regi promittenti: & sic est fides regia, seu regi exhibita. Idem exemplum est quod supra attulimus de libro S. Augustini, aut sententia S. Thomae. Existimat insuper Lugo, & fuscè probat à n. 58. nec Scripturam nec PP. plus exigere.

111. Ego hanc sententiam non aliter rejicio, quàm hoc modo. Si potest ostendi, & suf-

ficienter probari, ea omnia, per quae nobis revelatio praeterita innotescit, & applicatur credibilis, esse constitutiva locutionis divinae, & complementa illius, non est dicendum, fidem saltem partialiter resolveri in aliquid merè humanum: jam enim illa omnia erunt quoad modum divina. sed possumus hoc facere. Ergo. Majorem nemo adversariorum negaverit. Minorem probabimus §. sequente. & mihi vix dubium est, quin Auctores hujus sententiae reipsa aliud dicere noluerint, defecerintque solum in sufficiente explicatione.

§. V.

Verior Sententia circa Resolutionem Fidei.

112. Eminētissimus Card. de Lugo, in explicanda resolutione fidei, supra ceteros eminebat, ut mihi videtur; quem deinde quoad principale punctum secuti sunt Recentiores, P. Ant. Perez, Pallavic. Esparza. Dixi, quoad principale punctum. Nam in quo differunt à Card. de Lugo, non concernit Resolutionem fidei formaliter loquendo, sed est mera differentia materialis, & pertinet ad explicationem firmitatis fidei in rusticis & pueris, à qua difficultate nunc abstrahendum est, ne quaestio per se satis intricata, magis implicetur.

113. DICO itaque Fidem nostram vltimò resolveri in revelationem Dei, vel immediatam vel mediatam, sed immediatè creditam: quae mediata revelatio consistit in illis motivis credibilitatis, quae alij DD. haecenus dixerunt esse meas condiciones. Quapropter nostra sententia est, motiva credibilitatis non habere meram rationem Auctoritatis Humanae, sed esse reverà reificationem & locutionem divinam, vel, ut jam alij loquuntur, complementum locutionis divinae praeterita, prout ad nos & ad singulos in particulari directè ac derivatè. Quod ut rectè intelligatur, & ut rem explicem eo modo, quo ego eam concipio,

114. Sciendum est primò. Deum quidem non loqui communiter singulis hominibus immediatè, eo modo quo olim locutus est Prophetis, & Christus Apostolis, formando voces aut alia signa corporea aut incorporea, indicativa sui conceptus, sed de via ordinaria uti quibusdam Instrumentis organicis & rationalibus, hoc est, hominibus ad hoc deputatis, per quos derivat ad nos, nobisque quasi promulgat revelationem prius immediatè factam ab ipso Deo: & hujusmodi derivationem dicimus esse locutionem Dei mediatam, adeoque ejusdem auctoritatis cujus est locutio immediata. Dicitur autem locutio mediata in duplici sensu. Primus est, quia haec locutio non manifestat ipsum mysterium revelatum, v. g. Incarnationem immediatè, sed mediante revelatione praeterita & immediatè, quia est quaedam revelatio quasi reflexa, hoc est, revelatio revelationis factae. Secundus sensus est, quia

non est nobis facta immediatè à Deo, sed mediante organo rationali, & præterea supponit aliam revelationem alteri factam, & respectu illius adæquatè sufficientem ad credendum, cum tamen respectu nostri non sit adæquatè sufficiens ad credendum, sed opus habeat vltiore complemento, seu derivatione, quâ ad nos vsque propagetur, vt magis deinceps exponemus.

115. Observandum est 2. à nemine negari posse, quod Deus aliquibus per huiusmodi revelationem mediatam fuerit aliquando locutus. Nam doctrina immediatè ab Apostolis prolata, & miraculis confirmata, hodieque dicitur & est Verbum Dei, quod ipse Apostolus dixit. 1. ad Thessalonic. 2. his verbis. *Quoniam cum accepissetis à nobis verbum auditis Dei* (id est prædicationis de Deo) *accepistis illud non vt verbum hominum* (hoc est, proprio quasi nomine prolatum) *sed, sicut est verè, Verbum Dei.* Loquitur autem Apostolus de suis verbis, quæ potuissent accipi vt verbum hominis: ergo non possunt intelligi de Verbo Dei objectivè sumpto, sed formaliter. Vno verbo. huiusmodi locutiones mediatæ sunt omnes libri Canonici, & Definitiones Conciliorum. ergo non est nova res, sed ad summum, novus modus loquendi, admittere huiusmodi locutiones mediatas.

116. Confirmatur hoc ipsum ex alijs textibus Scripturæ S. Sic enim ad Hebr. 1. Dicitur Deus multifariam multisque modis locutus esse Patribus in Prophetis. sic psalmo 44. dixit David. *Lingua mea calamus scribæ velociter scribentis:* &c. 2. Reg. c. 22. ait. *Spiritus Domini locutus est per me, & sermo ejus per linguam meam.* Luca. 1. *Sicut locutus est per os sanctorum.*

Restat ergò solum probandum, motiva credibilitatis defacto esse aliquo modo locutionem Dei, vel saltem partem seu complementum locutionis Dei, quatenus per ea nobis communicatur, & ad nos vsque continuatur revelatio præterita, immediatè facta à Deo, sicut per totum Imperium propagatur Edictum Imperatoris, mediantibus Ministris, Prætoribus, aliisque officialibus subordinatis, & publicantibus nomine Caesaris: per quos dicitur Imperator loqui subditis.

117. Probatur autem primò ex S. Scriptura hoc modo. Si defacto fideles omnes dicuntur audire vocem Dei, & doceri à Deo: item si Deus dicitur per miracula contestari, seu testimonium dare doctrinæ Prædicatorum Evangelij, tunc verum est, Deum defacto omnibus fidelibus loqui; non quidem immediatè: ergo mediatè. atqui ex S. Scriptura constat, quod fideles omnes audiant vocem Dei, & doceantur à Deo, & quod Deus per miracula testimonium det Prædicatoribus Evangelij: ergo &c. Minor probatur. Jo. 6. dicitur: *Omnis qui audit à Patre & didicit, venit ad me.* & paulò antè. *Erunt omnes docibiles Dei.* Jo. 10. *Oves meæ vocem meam audiunt.* quod etiam vtique dictum est de ovibus posterioribus, futuris vsque ad sæculi consummationem, quæ tamen non au-

diunt immediatè vocem Christi. ad Hebræos 1. *Contestante Deo signis & portentis.* In quem locum Theodoretus ait, Deum per miracula sua prædicationis testimonium. & S. Augustinus epist. 49. q. 6. ait, Deum mirabilibus operibus loqui.

118. Probatur Conclusio 2. Ad locutionem Dei, prout hic sumitur, plūs non requiritur, quàm vt signa credibilitatis appareant à Deo proficisci, & dirigi in eum finem, vt per ea homines veniant in cognitionem mysterij revelati: atque motiva credibilitatis nostræ fidei sunt talia: ergo rectè dicuntur esse locutio Dei. Major à nemine negari potest, nisi qui vellet de nomine litigare: eamque in terminis admittit Ripalda n. 77. & ratio est, quia per locutionem hic non intelligitur sola locutio vocalis. Minor constat ex dicendis, & admittit etiam in terminis Ripaldæ Consequentia est legitima.

119. Quæres. Cur ergo Ripalda non de amplexu Lugonis Sententiam? Docet enim Ripalda, auctoritatem humanam esse motum fidei partiale, ita quidem vt non minus immediatè moveat ad credendum mysterium, quàm revelatio præterita, quæ non movet nisi vt vestigia auctoritatis humanæ. R. Ripaldam suum opus de Fide composuisse & pro typo expedivisse, priusquam Lugo suum Tomum ederet: sed quia impressio Ripaldæ dilata fuit, revidit illud auctor, & ex Lugone multum locupletavit. difficile autem ipsi fuisset, totam doctrinam suam de resolutione fidei mutare; quare ne videretur sine causa in sua sententia perseverare, leviuscula quædam obijcit sententiæ Lugonis, cum insigni tamen illi encomio; faretur enim esse dignam auctoritatis ingenio & maturo iudicio, quæ difficultatem locutionis tenebris offusam illustriorem reddidit, & ejus duritiem præ cæteris emollit. Denique convictus argumentis Lugonis ingenue fatetur, motiva credibilitatis posse rectè apprehendi, & credi esse locutio & Verbum Dei: solammodo negat id esse necessarium.

120. Deinde existimat Ripalda, ad hoc vt motiva credibilitatis judicentur esse locutio Dei, debere hoc credi propter aliam revelationem quæ hoc ipsum reveletur. Verum, argumenta nostra probant, motiva credibilitatis esse locutionem mediatam seu complementum locutionis præteritæ, seclusâ omni revelatione reflexâ. Ratio vltior est: quia motiva credibilitatis cognoscuntur immediatè vt connexa cum revelatione præterita, non qualicunque, sed quæ sic sit in eum finem, vt ad omnes homines cum obligatione credendi propagaretur, & per eam ostendunt, se esse illud medium, quo & per quod ad nos derivetur. Sicut quando Princeps publicat Principis mandatum, asserens, illud per se fuisse in Curia Principis publicatum; statim apprehenditur vt instrumentum, mediante quo illa prima publicatio ad hos etiam subditos perveniat: sic ergo, quando Ecclesia legitime congregata

definit, & omnes obligat ad credendum, quod olim fuerit hoc vel illud revelatum à Deo, statim hac definitio apprehenditur à benè dispositis vt hoc definitio apprehenditur, vt ipsa instrumentum Dei ad hoc institutum, vt ipsa mediante propagetur illa revelatio iuxta illud Christi-
 st: *Qui vos audit, me audit, qui vos spernit, me spernit.*
 Luce 10. Eadem est ratio de alijs motivis credibilitatis, v.g. miraculis. quando enim fit aliquod miraculum in testificationem alicujus articuli fidei, tunc apprehenditur illud miraculum factum à Deo in eum finem, vt articulus ille olim revelatus, etiam nobis innotesceret: adeoque, inspicere, etiam nobis apprehenditur saltem implicite vt innotesceret, quod Deus ad nos vult notitiam revelationis praterita pervenire. Totam hanc doctrinam satis clarè perspicere. Et approbavit Suarez disp. 3. s. 11. n. 11.

121. Sed quid multis opus auctoritatibus? Vnus instat omnium sit Angelicus Thomas in 3. dist. 27. q. 2. a. 2. qui ad vulgarem objectionem, quæ erat, quod videamur credere homini potius, quam Deo, respondet: *Nos credere homini non vt homini, sed quatenus in eo loquitur Deus, seu Deo in homine loquenti.* quid clariùs dici potuisset? & q. 5. a. 3. ait, obiectum formale fidei partiale esse doctrinam Ecclesiæ. Denique q. 14. de fide a. 8. sic loquitur. *Sicut esse creatum, quantum est de se, vanum est & defectibile, nisi contineatur ab ente increato, ita omnis veritas creata defectibilis est, nisi quatenus per Veritatem increatam rectificatur.* Unde neque hominis neque Angeli testimonio assentire infallibiliter in veritatem induceret, nisi NB. quantum in eis loquentis Dei testimonium consideratur.

§. VI.

Solvitur prima obiectio, & ostenditur, omnes credentes sufficienter apprehendere Deum sibi loquentem.

122. Obijciat 1. Esto propositio Ecclesiæ & miracula sint locutio Dei, & mereantur crediti talis esse, hoc tamen solum locum habet respectu illorum, qui immediate audiunt talem Ecclesiæ propositionem, vt, qui intersunt Concilijs, vel oculis spectant miraculum: atqui maxima fidelium pars nec spectat miracula, nec interest Concilijs: ergo in plerisque remanet tota difficultas, in quid eorum fides resolvatur: hi enim credunt facta esse huiusmodi miracula aut definitiones, quia legunt in libris, audiunt à doctis fide dignis: ergo secundum nostram sententiam hac lectio & auditio erit locutio quædam Dei, quod videtur esse novum & absurdum. 2. Concedo sequelam, nego minorem; quia jam & auctoritate & ratione ostendimus, omne illud per quod ad quemvis particularem fidem derivatur revelatio praterita, facta in eum finem, vt singulis innotesceret, & suavis Providentia vult innotescere modis prædictis, habere rationem locutionis divinæ. Dico itaque, quod à fidelibus per S.

Spiritus illuminationem benè apprehendatur & iudicetur esse dignum creditu, ad providentiam Dei spectare, vt non permittat nos falli per tot historicorum conspirationem, & constantem conformitatem in aliterendo tali miraculo, vel tali definitione Ecclesiæ.

123. Confirmo nostram doctrinam, ostendendo (quod nescio an ab alio observatum sit,) in omni locutione divina externa & sensibili (quæ maximè est hominibus accommodata, & communiter adhiberi solita) intervenire semper aliquod constitutum illius locutionis, quod secundum se spectatum non habebat nisi auctoritatem humanam, vel certitudinem naturalem, & tamen prout hic & nunc adhibetur à Deo, acquirere denominationem locutionis divinæ partialis. Quo ostenso multum infringuntur objectiones, quæ contra nos fieri possent.

Est autem duplex modus loquendi sensibiliter, verbis, vel factis, & in utroque hoc ostendi potest. Quoad primum ergo, quando Deus loquebatur Moyse, vel Christus Apostolis, agnoscantibus eum esse Deum, vt cum illis dixit: *Quorum remisistis peccata, remittuntur eis &c.* Quando, inquam, Christus sic loquebatur formans humanas voces, quarum nulla alia causâ poterat prudenter in suspensionem venire, quàm quod proveniant à Christo, tunc quando Apostoli Christo crediderunt, illa locutio Christi fuit utique motivum credendi, non quidem vt erat merus sonus materialis, sed vt erant voces significativæ inter homines. Hac autem vis significandi hoc vel illud, nitebatur vnicè auctoritate & institutione humanâ, quæ est forma constitutiva talis significationis, vt traditur in Logica: ergo aliquid habens ex se meram auctoritatem humanam constituerebat illam locutionem Dei. Idem dicendum de Sermone Dei cum Abrahamo, Moyse, &c.

124. Idem ostenditur in modo loquendi per prodigia. Quando enim illa fiebant in confirmationem alicujus articuli, non erant secundum se sumpta locutio adequata, erant enim vt sic indifferentia, vt confirmarent vel hunc vel alium quemcumque articulum. Determinatio ergo ad hunc articulum proveniebat ex adjunctis verbis. v.g. quando S. Petrus ad confirmandam divinitatem Christi, dixit claudo jacenti ad speciosam portam: *In nomine JESU CHRISTI Nazareni surge & ambula.* hæc ergo verba etiam constituerebant illam divinam confirmationem articuli, secundum viam significandi ab humana auctoritate provenientem.

Aliter adhuc ostenditur, vel intervenire auctoritatem humanam, vel certitudinem aliquam merè physicam, & absolute secundum se fallibilem. Quando enim me spectante suscitatur mortuus, hoc miraculum in quantum me movere potest tanquam locutio Dei, includit intrinsecè hoc quod est: illum hominem fuisse prius verè mortuum (& hoc ego credo fortasse alijs id

asserentibus, vel credo meis oculis) & nunc exercere actus vitales, quæ non possunt fieri nisi à vivente. hæc omnia sunt pars constitutiva locutionis divinæ per miraculum, tamen secundum se spectata non merentur assensum firmissimum. Sicut ergo hæc & huiusmodi constituunt locutionem Dei, non præcisè secundum se spectata, sed in quantum hic & nunc apparent esse assumpta à Deo & directa ad hunc finem, ut nobis aliquis Articulus confirmetur, poterunt pari modo narrationes aliorum fide dignorum facientia moralem certitudinem, quod aliquando sint facta miracula in testimonium fidei, quod Ecclesia hoc vel illud dehinverit &c. poterunt, inquam, constituere, & continuare locutionem Dei, in hunc finem factam, ut per huiusmodi narrationem ad alios perveniret.

125. Vrgebis. Simples, ut Rustici & pueri, credunt Mysteria quæ docentur à parochis & parentibus, neque tamen videntur habere iudicium, quod Deus sibi loquatur per parochos aut parentes: ergo non omnes actus fidei resolvuntur in locutionem Dei eo modo quo nos exposuimus. Responder Card. de Lugo n. 126. si ad Rusticos & pueros attendamus, sapientissimè etiam censuimus, eos non credere propter revelationem, & Auctoritatem Dei: parochus enim, & multo magis parentes, sæpe solum dicunt illis, Verbum esse incarnatum, Christum esse mortuum &c. nullà factà mentione revelationis divinæ. Porro licet aliquando contingat, huiusmodi personas elicere actus merè fidei Humanæ, regulariter tamen eliciunt actus fidei divinæ, quia licet non concipiant explicitè revelationem Dei formalissimè, concipiunt tamen confusè doctrinam illam tanquam divinam, & agnoscunt in ea aliquid suprahumanum, & intelligunt ita doceri per fidem, concipientes nomine *Fidei* aliquid Numinis & Divinitatis, quod sufficit, ut confusè intelligant, illam doctrinam non esse sicut alias doctrinas, quæ oriuntur solum ab hominibus, & sic credunt etiam confusè, eam doctrinam proponi sibi à parochis (quem sciunt publicè auctoritate pro suo pastore constitutum) aliquà auctoritate plusquam humanà, & parochum non loqui in persona propria solum. Colligit hoc Lugo à posteriori, ex remorsu conscientie, quem haberet Rusticus si discredere illis quæ proponit parochus: iudicaret enim se non solum peccasse contra fidem Humanam parochis ut privato homini debitam (quæ non esset culpa gravis) sed etiam contra altiore auctoritatem, & ideo formidat rusticus, negare esse fidem divinam. Hoc ergo ipsum (inquit Lugo) quod rusticus concipit confusè, & crasso modo, concipit Theologus magis explicitè, intelligendo illam propositionem externam Mysterij, esse propositionem ex parte ipsius Dei, qui aliquando revelavit illa mysteria fidei: neque enim debemus expectare à rusticis & pueris, ut tam exactè concipiant rationem for-

malem fidei, sicut Theologi. Et hoc quidem omni sententia admittendum est. Ita Lugo.

126. Confirmo, & declaro respondentem ulterius. Vel parochus & parentes ita proponunt Mysteria fidei, ut in audientibus excitent principium evidens de obligatione gravi assentiendi, vel non ita proponunt: si non: non possunt audientes elicere actum fidei, & sic cessat obligatio quia esset de subiecto non supponente. Si vero ita proponunt, tunc omnino necesse est, ut audientes concipiant Deum sibi loquentem. Non enim locutionem parochi & parentum concipiunt, ut sunt meræ locutiones hominum, non nisi per errorem possent concipere gravem obligationem assentiendi. Deinde cum parochus & parentes non possint ipsi inducere propria auctoritate gravem obligationem assentiendi, hocipso dicant, eam esse impositam primitus à Deo, nolente hæc talia credi: ergo iam in actu excusato dicunt, se esse instrumenta constituta ratione officij sui, ut hanc Dei voluntatem notificent illis, qui suæ curæ commissi sunt. hoc autem aliud non est, quam dicere, se loqui nomine Dei.

Brevissimè. Rusticus non tenetur velle credere suo parochis, nisi iudicet illum esse legitimum ad prædicandum, & pro tali communiter haberi, nec filij tenentur credere parentibus, nisi eos apprehendant ad minimum ut sapientes voces Ecclesiæ aut parochi, & ex eius loquentes.

127. Replicabis adhuc ex P. Ripaldam. Ipsimet Theologi non solum non apprehendunt, sed quod plus est, etiam negant, quod motivum credibilitatis sint locutio Dei, nempe Hurtadus & alij impugnantes sententiam Lugonis, & tamen Theologi utique credunt prout debent: non si vera esset sententia Lugonis, falsam Theologi deberent agnoscere paulo distinctius locutionem Dei, quidquid sit de rusticis, vel certe non deberent eam apertè negare: ergo responso istud non est sufficiens.

Mirum est, non vidisse Ripaldam, possibile totum argumentum in ipsius sententiam requiri. Nam secundum Ripaldam motiva credibilitatis etsi non sint locutio Dei, sunt tamen partiale motivum fidei: hoc autem à pluribus Theologis negatur: quomodo ergo illi habent sufficiens motivum credendi? Responderet ergo, illos Doctores qui Lugonem impugnant, ipsam agnoscere in motivis credibilitatis eorum id, quod Lugo dicit, & nos dicimus, suffi esse ad locutionem Dei mediatam, seu ad complementum locutionis. quando ergo negant, esse locutionem Dei, vel faciunt questionem de nomine locutionis, ut notat Lugo n. 162. vel tantum oretenus negant, vel sibi contradicunt. Declaratur. Nam illi admittunt, motiva credibilitatis reddere objectum dignum fide summa: atque nihil habens meram auctoritatem humanam, potest objectum reddere dignum fide summa.

Præterea

§. VII.

Solvitur secunda Obiectio, & declaratur, quomodo Locutio Ecclesiae ex terminis apparere possit esse Locutio Dei.

129. **O**bjicies 2. Si daretur locutio mediata, ea maximè esset Propositio Ecclesiae, sed hæc non potest esse: ergo nulla est. Probatum minor. Si Propositio Ecclesiae est locutio Dei, & ex terminis apparet esse digna creditu, quod sit locutio Dei, vel hoc convenit illi considerata ut habet auctoritatem fallibilem, vel ut per assistentiam Spiritus Sancti habet auctoritatem infallibilem: neutrum dici potest. Non primum: Sic enim fides nostra nunquam resolveretur ultimò & adequatè in auctoritatem infallibilem. Sed neque secundum dici potest. Nam Infallibilitas Ecclesiae non potest ulli innotescere, nisi ex revelatione Dei, quæ continetur in S. Scriptura: atqui ipsa S. Scriptura non apparet immediatè ex terminis esse Verbum Dei, sed hoc creditur propter definitionem Ecclesiae; & sic committeretur circulus vitiosus: nam S. Scripturam credemus propter Ecclesiae infallibilem definitionem, & hanc definitionem esse infallibilem credemus propter S. Scripturam. 2. Hoc argumentum etiam solvendum esse illis, qui volunt, auctoritatem Ecclesiae esse conditionem obiectivam, sine qua non crederemus, juxta celebre illud dictum S. Augustini: Scripturæ non crederem, nisi me Ecclesiae moveret auctoritas. Nec est opus de novo ostendere, quomodo sit in adversarios argumentum retorquendum; hoc jam supra fecimus: nam secundum illos auctoritas Ecclesiae erit conditio ad hoc ut credam Scripturam esse Verbum Dei; & hoc erit conditio ut credam Ecclesiam esse infallibilem.

2. Ecclesiam spectatam cum toto suo apparatu quem habet, & qui sensibiliter à quovis, etiam gentili, & omnis S. Scripturæ ignaro, deprehendi potest, apparere ex terminis dignam creditu, quod in suis definitionibus sit infallibilis: quia Ecclesia in definiendo utitur auctoritate, à Deo in hunc ipsum finem instituta & collata, ut per eam nobis revelationes præteritæ innotescant, (definitiones enim Ecclesiae non sunt aliud, quàm declarationes revelationum præteritarum) ideo hocipso locutio Ecclesiae apparet locutio Dei seu complementum illius. Quis autem sit ille apparatus, per quem vera Ecclesia à quavis falsa secta dignosci potest, infra dicemus.

130. Pro nunc, lubet in exemplo ostendere, quomodo infallibilitas Ecclesiae Romanae, possit alicui Gentili, qui nec Scripturam, nec Christum credit, fieri credibilis fide divinæ, per meras revelationes mediatas, sine ullo circulo vitioso.

Imprimis ergo potest Gentili ad sensum patere, dari in mundo varios cætus, agnoscetes Numen supremum, illudque diversis cultibus colentes

Præterea, illi DD. agnoscunt, quod locutio Dei præterita applicetur nobis per motiva credibilitatis ex intentione Dei: hoc autem dicimus nos, esse complementum locutionis divinæ; vel, dicant illi, quid desit? Confirmatur. Adversarij expresse docent, nos per actum fidei divinæ credere soli Deo: atqui certum est, me non posse alicui, & quidem soli credere, quem nullo modo audio loquentem: ergo fatentur adversarij etiam nolentes, nos audire Deum loquentem, quoties credimus: atqui nulla vox potest assignari, quæ à nobis immediatè percipiat, nisi motiva credibilitatis, v. g. vox Ecclesiae, ergo non advertentes fatentur hæc motiva habere rationem locutionis. Habent ergo adversarij simul & semel iudicia contradictoria, vnum explicite alterum implicite, quod non est novum, & pater in illa controversia, vtrum Intentio Ministri sit pars Sacramenti: in qua controversia illi qui negant, arguuntur judicare simul contradictoria, nempe quia simul judicant, intentionem ministri esse rationem, quæ non posita, cæteris positis, non est positum Sacramentum, hoc autem formalissimè est, esse partem: quod dum illi non penetrant, judicant non esse partem.

128. Insuper. Omnes Theologi dicunt, motiva credibilitatis esse conditiones ad credendum: ergo non possunt esse motivum parziale. 2. Cum Card. de Lugo n. 130. Vtrumque possit motivis credibilitatis tribui, nempe, & quod sint conditio obiectiva, & simul etiam motivum parziale. Ratio est, quia motiva credibilitatis duplicem influxum præstant: primus influxus est in iudicium ipsius credibilitatis (quod præcedit & dirigit piam affectionem credendi) & in ipsam piam affectionem, quæ à dignitate motivorum & honestate credendi movetur ad volendum credere: cum ergo iudicium credibilitatis & pia affectio, sint immediata causa actus fidei, ideo motiva credibilitatis, quatenus per suum influxum applicant quasi & præparant hanc causam, possunt dici conditio obiectiva & in hoc sensu vocantur conditiones à Theologis. Secundus influxus est immediatus in ipsum actum fidei, in ratione obiecti formalis, quod ab ipso actu immediatè respicitur, & sic habent rationem motivi: sicut, si aliquis effectus simul produceretur à virtute causæ, & ab ejus vocatione, tunc vocationis esset simul conditio & causa efficiens partialis. sic se habet cognitio respectu Volitionis subsequentis, in sententia illorum, qui volunt cognitionem immediatè & physico influxu influere in Volitionem. Item si aliquis discipulus, audiens à Magistro proponi conclusionem probabilem, cum argumentis probabilibus, si deinde assentiatur conclusioni partim propter argumenta Magistri, partim propter Magistri auctoritatem, poterit propositio Magistri dici simul esse motivum, & conditio.

colentes, ita tamen inter se discrepantes, ut una alteram damnet tanquam erroneam, & Deo inviam. Potest insuper Gentilis Lumine Naturæ cognoscere, esse prudenter innegabile, quod debeat existeret aliqua Religio vera, Deoque grata. Nempe, cum Deus sit Ens supremo cultu dignum, & cultu utique grato, pertinebit ad ejusdem providentiam, ut existat Religio colens illum cultu grato, & quæ non erret in cultu Dei.

Uterius potest Gentilis advertere, debito examine & instructione adhibita, solam Ecclesiam Romanam, comparatam cum ceteris omnibus sectis, habere pro se plurima & gravissima argumenta, quibus ceteris omnibus Sectis longè præstet: insuper lumine Naturæ cognoscere potest, dedecere infinitam Dei Sapientiam, permittere, ut Religio falsa talibus argumentis præfulgeat, vera autem Religio illis argumentis destituatur, sicque ab omnibus hominibus prudenter falsæ religioni postponatur, & præ illa vilescat. His cognitionibus, naturaliter comparabilibus, postquam Gentilis erit instructus, solet Deus immittere illuminationem, quâ judicat evidenter, dignum esse, fide firmissimâ credere, Deum hujusmodi argumenta & prærogativas in Ecclesia Romana procurasse, & hominibus manifesta fecisse, ad manifestandam veram Religionem & Ecclesiam sibi gratam, adeoque saltem implicite judicabit, Deum per horum argumentorum manifestationem sibi quoque voluisse ostendere, quam esset vera Religio, in qua à se quoque coli veller, & ad hoc credendum se obligari, ob infinitam Dei auctoritatem.

Postquam ergo Gentilis hujusmodi illuminationi cooperatur, & elicit actum supernaturalem fidei, Hunc actum esse veram Ecclesiam, propter revelationem illam mediatam, jam explicatam, sit illi ulterius credibile, hanc Ecclesiam non errare de facto circa suum fundamentum, quod est Verbum Dei, cui vnicè innititur Veritas Religionis, & cultus Deo accepti, qui principaliter consistit & fundatur in fide vera, nixâ verâ Dei revelatione, & Verbo sibi concredito. Deinde audit ab Ecclesia, hunc Codicem esse Verbum Dei, & sic sit illi iterum dignum creditu, Deum per Ecclesiam sibi manifestare, quod revelationes in illo Codice contentæ habeant illum sensum & intellectum, quem ipsa Ecclesia proponit tenendum & credendum; & hoc vel maxime verum est de revelationibus circa essentialem constitutionem ipsius Ecclesiæ: Si enim in harum sensu falleretur, jam utique falleretur circa Fundamentum suum, quod est Verbum Dei.

Deinde audit Gentilis, ab Ecclesia doceri, in illo Codice contineri revelationem de Monarchia ipsius Ecclesiæ, tanquam forma essentialiter constitutiva, ut scilicet omnes agnoscant unum caput invisibile, nempe Christum, & visibile, ejus Vicarium in terris; & huic quidem promissam esse assistentiam, ut in definiendis & dijudicandis Controversijs particularibus errare

non possit, adeoque habere auctoritatem hominibus di nomine Dei, quæ jam est Infalibilitas Vniuersalis: hanc ergo vniuersalem Infalibilitatem credit gentilis propter revelationem Dei, contentam in illis prærogativis seu Notis, manifestantibus veram Ecclesiam, non errantem circa fundamentum suum, quod est Verbum Dei, ejusque Interpretationem in declaratione formæ Monarchicæ. Ecce! quomodo Infalibilitas Vniuersalis credi possit propter Infalibilitatem particularem Ecclesiæ circa intelligentiam Verbi Dei, prout declarantis Formam & Essentiam Ecclesiæ, quæ Infalibilitas particularis creditur propter revelationem mediatam, quæ continetur in Verbo Ecclesiæ.

Hoc sensu potest defendi Sententia Medicorum aliorumque, resolvens fidem in auctoritatem Ecclesiæ, ut gubernatam à Spiritu Sancto, & condit cum nostra, ut etiam notavit Logo sed. in fine. Restant nunc leviores objectiones diffundendæ, quas objicit Hurtadus Mendoza.

§. VIII.

Expediuntur reliquæ objectiones.

131. **O**BJicies 3. Sententia nostra videtur relinere errorem hæreticorum, resolvens fidem in revelationem privatam vnicuique faciendam: hujusmodi autem privatam revelationem videmur concedere, dum dicimus, quod motiva credibilitatis sint mediata locutio: non sic subsumi posset: atqui sine motivis credibilitatis vnicuique privato propositis, non potest quisquam credere: ergo Deus cuius privatus loquitur.

R. Si error hæreticorum eum sensum haberet, quem obiectio illi tribuit, facillimum esset hæreticis, se ab omni Hæresi Nova liberari possent enim in sua opinione hoc solum tenere, & dicere, Spiritum privatum non habere rationem locutionis & motivi, sed rationem conditionis applicantis revelationem præteream. Quin immò ex ipso Luthero videtur clare colligi posse, quod ipsius tempore communis sensus fidelium fuerit, Deum per Ecclesiam singulari loqui. Cum enim Lutherus necdum vellent negare Infalibilitatem Ecclesiæ, hujus rationem reddidit: quia Ecclesia est os Dei: neque propter hoc reprehensionem meruit, sed laudem. Sic habet Lutherus Tomo 7. VVittembergico fol. 10. edito Anno 1554. apud Joan. Lust. *Messingum*, inquit, *Verbum Dei, Veritatemque, & nullam errorem mendaciumve debet docere Ecclesia. & qui præ aliud? cum os Dei sit os Ecclesiæ, & Deum non potest mentiri, ita nec Ecclesia.* Tam procul ergo ab hæreticorum Spiritu abest nostra sententia, quam procul abest S. Paulus, diserte pronuntians, omnem posse credere Deo, nisi Deum audire loquentem: non posse autem Deum loquentem audiri (viâ ordinariâ) nisi mediâ predicatione. Ad Rom. 10. *Quomodo, inquit, credent ei, si*

licet Deo) quem non audierunt: quomodo autem audient (Deum) sine predicante? Hæreticorum itaque error in eo consistit, quod volebant, vnumquemque credere privato Spiritui interno, quidquid exterius prædicaret Ecclesia: nostra sententia è diametro oppositum docet, ut patet. Vtrum autem hæc obiectio magis premat illos, qui internum quoddam discerniculum ponunt, quo rusticus certificetur de Veritate propositionis parochi, (prout illis obijcit Comptonus) viderint illi; mea non interest pro illis respondere, à quibus tam procul absum, quam esse possum ab opinione quacunque toleratâ.

132. Obijcies 4. Si Parochi loquela esset Verbum Dei, sequeretur, quod Deus assisteret parochis sicut totæ Ecclesiæ. 32. Negando sequelam, vel distinguendo. Si parochi loquela esset Verbum Dei adequatè, & ex prædicato intrinsecò, concedo sequelam, (nam tunc haberet se sicut sermo Prophetæ) si tantum est complementum illius, & per denominationem extrinsecam, proveniente ex omnibus illis, per quæ locutio Dei præterita pervenit ad parochi notitiam, nego sequelam, vel subdistinguo: assisteret Deus parochis ut parochis, & ut loquenti locutione derivatâ à revelatione præterita, concedo sequelam, (nam sic includit assistentiam exhibitam Ecclesiæ) specificativè accipiendo parochum & sermonem illius, nego sequelam: Nam licet parochus non possit loqui falsum, quando reverâ loquitur nomine Dei, hoc est, eo modo quo Ecclesia vult eum loqui, potest tamen simpliciter loqui falsum, & exterius simulare ac si loqueretur nomine Dei, & tamen non loqui nomine Dei, hoc est, non loqui dependenter à revelatione præterita, sicut si Prætor fingeret aliquod edictum Principis, tunc reverâ non loqueretur nomine Principis, quia tale edictum non descenderet ex voluntate Principis.

133. Obijcies 5. Si audiam ab aliquo, in Ecclesia credi Mysterium Incarnationis, potest ille mihi reddere mysterium credibile, licet ille ipse Incarnationem non credat: atqui talis utique non loquitur nomine Dei, nec proponit obiectum ex parte Dei: ergo ad credendum non requiritur, ut obiectum proponatur ex parte Dei. 32. Cum Lugone n. 137. Negando minorem. Nam omne illud proponitur ex parte & nomine Dei, cujus notitia, quæ mihi per hunc nuntium venit, orta & derivata est ex prima revelatione Dei: Deus enim revelavit Incarnationem eâ intentione, ut ad me per hominum ministerium perveniret. Quotiescunque ergo illa revelatio præterita obiectivè influit in notitiam quæ ad me venit, proponitur obiectum ex parte Dei. Econtra si non influit, non proponitur ex parte Dei, & ideo non potest in tali casu elici actus fidei; v.g. si parochus animo decipiendi proponeret aliquem articulum, putans eum nuppiam esse revelatum, qui tamen reverâ sit revelatus, tali casu revelatio præterita non influeret in locutionem

illius parochi, & ideo non fundaret actum fidei, ut docet Lugo n. 136.

134. Obijcies 6. Vel resolvitur fides ultimò in revelationem mediatam ut mediatam reduplicativè, vel in eam solum specificativè sumptam: neutrum dici potest. Non primum: quia revelatio mediata quæ talis, includit intrinsecè etiam revelationem immediatam seu præteritam: ergo jam resolveretur æquè immediatè & ultimò in revelationem præteritam, quæ tamen non est immediatè nota. Non secundum dici potest, quia revelatio mediata specificativè sumpta, est merum Testimonium humanum. 32. Hoc argumentum esse sophisma, & habere instantiam manifestam in promulgatione edicti Cæsarei, facta per Prætores, item in contractu facto per procuratorem nomine sui principalis: per hos autem loqui Cæsarem & Mandantem seu principalem certum est, jam verò procedit argumentum. Vel vox Prætoris & Mandatarij accipitur reduplicativè, vel specificativè, quando movet subditos ad obedientiam, vel alterum ad contrahendum. Non primum; sic enim includit primam promulgationem factam in Curia Cæsaris, & mandatum factum à principali, quæ tamen non percipiuntur à subditis & à contrahente. Non secundum: sic enim vox prætoris aut mandatarij, est vox privati hominis, & suo nomine prolata. Ad objectionem ergo Respondetur directè, Fidem resolvi in revelationem mediatam quæ talem Radicaliter, non verò quæ talem formaliter, seu, quatenus est denominatio desumpta à revelatione præterita. Porro revelatio mediata quæ talis, Radicaliter, constituitur per totum illum apparatus, per quem immediatè perceptum fit audientibus credibile, Sermonem parochi esse derivatum, & descendere à revelatione præterita. Idem dicendum de locutione Ecclesiæ. Quando ergo huiusmodi locutio nobis ita proponitur, ut fiat, credibile, eam descendere à revelatione immediata, & præterita, adeoque ut habens credibilem connexionem cum illa, jam non concipitur ut aliquid purè Humanum, sed ut connexum cum aliquo divino. Hanc doctrinam breviter complexus est S. Thomas in 3. dist. 23. q. 2. a. 2. quaestum. 2. ad. 3. his verbis. Ad tertium (quomodo nempe per actum fidei discernatur fidelis ab infideli) dicendum, quod fidelis credat homini, non in quantum homo, sed in quantum Deus in eo loquitur, quod ex certis experimentis colligere potest: infidelis verò non credit Deo in homine loquenti.

135. Obijc. 7. Ad hoc ut parochus loquatur tanquam Minister & Nuntius Dei, debet habere intentionem loquendi ut Nuntius Dei: atqui hæc intentio non est necessaria ad hoc, ut ex propositione parochi nascatur in audientibus obligatio credendi: ergo nec est necessarium, ut parochus loquatur tanquam Nuntius DEI. 32. Negando majorem. Neque enim hic accipitur officium ministri aut internuntij in eo rigore, quo accipitur in materia de Contractibus aut

X x

Sacramentis,

Sacramentis, ubi agitur de valore contractus, quo alius tanquam principalis per ministrum, non suo, sed nomine ipsius principalis operantem, obligatur, aut operari censetur; sed accipitur in latiore significatione, prout quis concurret ad propagandam aliquam veritatem ex intentione ipsius principalis. Exemplum aptissimum est propagatio legis humanæ: nam ex communi stylo leges humanæ late v. g. pro toto imperio, aut Ecclesia, non statim obligant, quando in curia promulgantur, ut probabo in tract. de Legibus: sed primum post certos menses, intra quos moraliter possibile est, eam ad notitiam omnium pervenire. Quando ergo huiusmodi legis promulgatio ad aures alicujus pervenit intra vel post illos menses, quomocunque id innotuerit, etiam absque interventu ullius publici ministri, elapso termino obligatur lege. Sic se res habet in propagatione revelationis præteritæ. Verum quidem est, quod regulariter loquendo, rustici non teneantur credere parochi, nisi quando illis loquitur ex officio: nihilominus tamen, si alicui etiam in familiari & privato sermone mysterium explicaret, posset adhuc rustico reddi credibile mysterium, si in tali persona attenderet doctrinam, sinceritatem, veracitatem, vitæ integritatem, Zelum animarum, & similia experimenta, de quibus paulò antè locutus est S. Thomas. Vno verbo, tunc respectu rustici sufficienter loquitur parochus, vel etiam alius, nomine Dei, quando ex circumstantiis rustico sit prudenter credibile, loquelam talis hominis esse conformem revelationi præteritæ, aut sensui Ecclesiæ, sive hoc dicat ex Cathedra, sive alio modo. Doctrinam hanc agnovit celebris Scripturæ Interpres P. Alphonsus Salmeron, Universitatis nostræ Ingolstadianæ ornamentum *disp. 33. in ep. ad Rom. in cap. 10. super illa verba S. Pauli: Quomodo credent ei, quem non audierunt?* ex quibus verbis infert, nos verè Christum audire, quando Christi prædicatorem audimus, testante id ipso Christo: *qui vos audit, me audit.*

Et hæc de Resolutione fidei in genere. nam, ut jam semel, iterumque monui, de resolutione fidei simplicium, & qui motiva universalis credibilitatis, quæ habet tota Ecclesia, non possunt penetrare, est specialis difficultas, de qua agemus infra.

CONTROVERSIA VI.

Utrum Habitus Fidei nostræ possit influere in actum Fidei nixum revelatione privatâ.

136. **R**evelatio divina dividitur in publicam & privatam. Publica est, quæ pertinet ad totam Ecclesiam, quatenus versatur circa articulos, qui toti Ecclesiæ credendi proponuntur. Revelatio privata est, quæ sit alicui personæ privatæ,

proponens aliquid non propositum aut propositum toti Ecclesiæ, ut, si alicui revelatur prædestinatio. Quæritur ergo, an habitus fidei possit influere in actum, quo alicuius obiecto ob revelationem privatam.

Prima sententia negat. Ita Cajetanus, Sotus, Canus, Bannez, alijque Thomistæ, quos sequitur P. Valentia. Altera affirmat. Contra qua,

DICO, eum, cui privata revelatio sit, posse elicere actum fidei nostræ circa illum revelationem & obiectum illius. Probatur. 1. *Con: Trid. sess. 6. c. 12.* ubi quidem dicitur nihil de hoc puncto definitur, tacite tamen videtur supponi, dum ait: non nisi ex speciali revelatione sciri posse, quos Deus elegerit. Ex quodam Catherinus, Thomista, testis oculatus, addit, hanc sententiam, quam noster P. Laine contra Sotum in Tridentino acriter propagaverat, communi Patrum approbatione fuisse receptam. Probatur 2. Ratione. Defectus huiusmodi revelationes factæ, & cum remuneratione creditæ sunt, ut patet in antiquis Patriarchis, & etiam in personis novi testamenti, ut constat ex vita S. Brigittæ, S. Francisci Romanæ, & aliorum. Vel ergo hi crediderunt per habitum nostræ fidei infusæ, vel per aliter omnino rationis: si primum, habemus tentum: secundum verò irrationabiliter dicimus: nam hoc quod est, revelationem esse privam vel publicam, non variat toto genere modum tendendi, aut obligationem credendi, nec obiectum formale, seu motivum, & in hoc non est nisi differentia materialis: ergo ex nullo fundamento probatur esse diversæ rationis.

137. Obijciunt 1. S. Thomam i. p. q. 8. ad 2. dicentem, quod fides innaturatur revelationi factæ Apostolis & Prophetis, non verò revelationi alijs factæ. R. Merito hoc dicere S. Thomam, quia revelationes alijs factæ non derivantur ad nos ex intentione Dei, cum non sint debitas ad totam Ecclesiam pertinentibus.

Obijciunt 2. S. Scripturam ad Epistol. ubi dicitur, nostram fidem esse superaccedentem supra fundamentum Apostolorum & Prophetarum. R. Apostolum velle dicere, quod ad eundem, quæ tanquam ad salutem necessaria à nobis exiguntur, non requiratur privata revelatio non pertinentium ad totam Ecclesiam, sed illam quæ fundatur in doctrina Apostolorum & Prophetarum.

138. Obijciunt 3. Ex nostra doctrina ubi videtur, quod qui discederet revelationi privatæ, sicut discredidit Zacharias Sacerdos, quod inquam, talis esset hæreticus, & incurreret penas ac penas hæreticis impositas. R. Negatur sequelam, quia nomine hæreticorum, intelliguntur contumaces contra definitionem Ecclesiæ. Nihilominus talis peccaret peccato Infidelitatis & perderet habitum fidei, ut docet

Lugo n. 243.

CON.